† AMBROZIE
EPISCOPUL GIURGIULUI

NAŞTEREA DOMNULUI, ÎNDUMNEZEIREA OMULUI

Coperta 1: ***Icoana „Naşterea Domnului" - frescă din Noua Catedrală Episcopală „Sf. M.Mc. Gheorghe" din Municipiul Giurgiu***

Coperta 4: ***Biserica Schitului Varlaam, Loc. Varlaam, Com. Adunații Copăceni, Jud. Giurgiu***

ÎNSEMNARE:
Această Pastorală se va citi în bisericile parohiale
şi mănăstireşti la Sfânta Liturghie,
în ziua Praznicului Naşterii Domnului, iar în filii, a doua zi

† AMBROZIE
EPISCOPUL GIURGIULUI

PASTORALĂ LA NAŞTEREA DOMNULUI

2021

NAŞTEREA DOMNULUI, ÎNDUMNEZEIREA OMULUI

Editura Episcopiei Giurgiului
2021

†AMBROZIE
DIN MILA LUI DUMNEZEU, EPISCOP AL GIURGIULUI

Iubitului nostru cler, cinului monahal şi dreptcredincioşilor creştini, har şi pace de la Dumnezeu, iar de la Noi, arhierească binecuvântare!

„Şi Cuvântul S-a făcut trup şi S-a sălăşluit între noi şi am văzut slava Lui, slavă ca a Unuia-Născut din Tatăl, plin de har şi de adevăr.”
(Ioan 1,14)

Preaiubiți părinți, slujitori ai sfintelor altare, cuvioşi monahi, nevoitori în sfintele mănăstiri,

Iubiți credincioşi,

Mare şi slăvită este această zi în care întreaga făptură se înnoieşte! Fiul lui Dumnezeu, soarele dreptății, străluceşte în sufletele noastre, Cel Unul Născut se pogoară din înălțimea Slavei Sale dumnezeieşti, în adâncul de jos al smereniei omeneşti. Cel care se arată astăzi este Dumnezeu întrupat, coborât din cer pe pământ, făcându-se ca unul dintre noi.

Am cugetat îndelung înainte de a aşterne în scris aceste rânduri, la Sărbătoarea binecuvântată a Naşterii Domnului. Oare la ce bun să mai scriem, câtă vreme până şi cele scrise

par să se fi molipsit de o necruţătoare vremelnicie? Cui să-i adresăm epistola noastră, mai ales acum, când vorba goală şi fără de sens a fost aşezată în locul cuvântului ferm, plin de învăţătură şi de adevăr? Vom mai afla oare urechi încă dornice să audă cuvântul Evangheliei şi al Părinţilor, buze pregătite să mărturisească fără teamă adevărul dreptei credinţe? Dar, dacă vremurile par decise să ne prindă în mrejele deznădejdii şi amărăciunii, nu trebuie să uităm că nu pentru veacul acesta vieţuim, ci pentru împărăţia lui Dumnezeu, ce se câştigă cu trudă, cu înţelepciune, cu smerenie şi cu ascultare. De aceea, am căutat la învăţătura Părinţilor din vechime, la icoana mucenicilor şi mărturisitorilor, la cuvântul de foc duhovnicesc al mărturisitorilor şi dascălilor Bisericii. Nu am aflat în mărturisirea lor nicio urmă de disperare, de tristeţe fără de leac, ci numai nădejde trainică şi cugetare plină de înţelepciune, de adevăr şi de dragoste pentru Hristos şi pentru darul cel nestricăcios al mântuirii. Lacrimile lor nu strigă durerea, ci vestesc pocăinţa cea eliberatoare de patimi şi bucuria de a fi tot mai aproape de Dumnezeu, întru lumina harului dumnezeiesc. Strigătul lor nu anunţă capitularea, ci biruinţa în lupta cea duhovnicească. Lupta lor nu se poartă cu fierul pe care rugina îl macină şi-l strică, ci cu pilda vieţii şi cu nevoinţa nestrămutată. Luând, aşadar, aminte la mărturisirea Bisericii, am primit întărirea îndeajuns şi nu am renunţat la a Vă adresa cuvânt duhovnicesc la ceasul marelui Praznic al Întrupării Cuvântului.

Duhul Sărbătorii rămâne acelaşi, dincolo de prefacerile timpului nostru, chemarea la masa cea împărătească nu a fost retrasă, vremea bucuriei duhovniceşti nu se cuvine a fi întinată de amărăciunea trecătoare a zilelor noastre. Iar dacă

umbra bolii şi a neliniştii ne apasă, să nu pregetăm a mărturisi în continuare adevărul dătător de viaţă şi mântuitor predat de Hristos Domnul sfinţilor apostoli şi, prin ei, Bisericii Drept-măritoare, până astăzi. Da, preaiubiţilor, Vă îndemn să urmaţi fără ezitare calea Sfintei Biserici, iar cuvântul nostru să vă fie sprijin în călătoria aceasta, de care avem nevoie astăzi mai mult ca oricând.

Iubiții mei frați întru Hristos Domnul,

Într-adevăr, vieţuirea în Biserică trebuie înţeleasă, înainte de toate, ca o călătorie plină de încercări în care, la început plecăm neştiutori, apoi, încetul cu încetul, cu voia şi binecuvântarea Domnului, primim tot mai multă înţelepciune şi putere, încât paşii îşi pierd greutatea oboselii. Reuşim să scuturăm colbul drumului, să ne încingem cu învăţătura cea duhovnicească şi să ne întrarmăm cu toiagul rugăciunii, parcurgând calea cu bucurie, dând slavă Părintelui Ceresc pentru toate. Fiecare sărbătoare trebuie înţeleasă ca un prilej de popas, pe care s-ar cădea să-l folosim pentru a ne reface forţele şi pentru a ne pregăti pentru restul drumului. În răstimpul acesta nu-şi au loc risipirea gândurilor şi risipa vremii, vorbirea deşartă şi tăcerea îngâmfată, neînfrânarea şi lenea. Dimpotrivă, cu fiecare praznic suntem chemaţi să adăugăm untdelemn în candelă, ca nu cumva să fim cuprinşi de întuneric şi să pierdem calea. De aceea, Părinţii, vorbind despre timpul sărbătorii, îl văd şi-l înţeleg ca pe un urcuş, ale cărui trepte dobândesc în chip minunat nu doar înălţime, ci şi profunzime în înţelegerea voii şi lucrării dumnezeieşti.

Priviţi, bunăoară, la pregătirea pe care cei mai mulţi dintre noi am trecut-o, pentru a ajunge la Sărbătoarea luminată a

Naşterii Domnului. Mai întâi, am primit toiagul rugăciunii tainice, la început de post, prin învăţătura Sfântului Grigorie Palama, şi am fost încinşi cu brâul trainic al propovăduirii Evangheliei de către Sfântul Apostol Filip. Astfel pregătiţi, am pornit drumul şi poate că zilele de înfrânare ne-au părut tot mai lungi şi mai grele. Biserica nu-i uită însă pe fiii săi şi astfel am dobândit întărire de mare preţ prin cuvântul Sfântul Ioan Gură de Aur. La vremea cuvenită am pătruns tot mai adânc în tainele ce vestesc Taina cea mare a Întrupării. Am prăznuit cu dragoste şi căldură Intrarea Maicii Domnului în Templu şi am sporit în înţelegerea purtării de grijă dumnezeieşti. Preasfânta Născătoare de Dumnezeu intră în locaşul Domnului şi pătrunde în Sfânta Sfintelor. Ce lucrare minunată este aceasta! Fecioara Maria, cea plină de har, intră în altarul ce-şi pierduse Chivotul Legii şi izvorul sfinţeniei. Intră într-un loc gol şi-l umple cu prezenţa sa, devenind ea însăşi Chivot viu, în locul Chivotului de multă vreme pierdut. „Sicriu însufleţit" este numită Preasfânta, căci într-însa robia păcatului şi a morţii îşi află sfârşitul, dar şi pentru că dintr-însa se va naşte, după trup, Cuvântul cel dintru început, Cel prin care toate au fost aduse la fiinţă. Îmbogăţiţi astfel, am pornit din nou pe cale şi am aflat însoţitori de nădejde, pe Sfânta Mare Mucenită Ecaterina, pe Sfântul Apostol Andrei, pe Sfântul şi milostivul ierarh Nicolae, pe Sfânta Filofteia şi pe Sfântul Spiridon, inspiratul mărturisitor al Sfintei Treimi.

Iată-ne astăzi, aşadar, ajunşi la finalul drumului, pregătiţi şi întăriţi să primim taina mântuitoare a Întrupării Cuvântului. Vom afla însă cuvinte potrivite ca să glăsuim îndeajuns despre minunea aceasta? Să-l rugăm pe Hristos Domnul, pe Preacurata Sa Maică şi pe toţi Sfinţii ce ne-au

fost alături pe cale, să ne dăruiască înţelepciune şi pricepere în mărturisire.

Preaiubiţii mei fii în Domnul,

raznicul Naşterii Domnului nostru Iisus Hristos este praznicul păcii şi al bucuriei, este sărbătoarea îngerilor şi a colindătorilor, sărbătoarea copiilor şi a părinților. Bucuria noastră este bucurie duhovnicească, căci duhul nostru se minunează în fața tainei, care astăzi se împlineşte. Bucuria zilei de astăzi ne uneşte în duh cu bucuria îngerilor, a magilor, a păstorilor şi a tuturor generațiilor de credincioşi care au dat glas de slăvire în cântarea prea plinului inimii lor: "Fecioara astăzi, pe Cel mai presus de ființă naşte şi pământul peştera Celui Neapropiat aduce. Îngerii cu păstorii slavoslovesc şi magii cu Steaua călătoresc. Că pentru noi s-a născut Prunc Tânăr, Dumnezeu, Cel mai înainte de veci." (Condacul Naşterii Domnului)

Doi sunt stâlpii ce susţin lucrarea minunată şi tainică a Întrupării Cuvântului: iubirea dumnezeiască şi purtarea de grijă a lui Dumnezeu cel în Treime mărturisit şi slăvit pentru creaţia Sa. Asemenea, două sunt pricinile pentru care Dumnezeu Cuvântul se face om asemenea nouă, în afară de păcat: mai întâi pentru înrudirea pe care o avem cu Părintele Ceresc, ca unii ce suntem creaţi după Chipul Cuvântului Său şi purtători ai acestuia întru nădejdea asemănării; apoi pentru afundarea noastră în păcat şi în moarte, până la a ne face cu totul robi acesteia din urmă. Cum poate oare chemarea la veşnicie să primească legătura morţii? Cum vor sta împreună libertatea duhului şi robia păcatului? De aceea, „la plinirea vremii", Fiul lui Dumnezeu – Cuvântul se face om, pentru ca

neamul omenesc să-şi regăsească nădejdea izbăvirii şi a vieţii fericite. „Dumnezeu se face om, pentru ca omul să devină dumnezeu prin har", aceasta este mărturisirea Bisericii dintru începuturi.

Să fim cu luare aminte la ceea ce ne mărturisesc Evangheliile. Învăţătura cea dintâi este aceea a smereniei şi a ascultării. Ceea ce la începuturi a fost învăluit în mândrie şi neascultare, acum se înveşmântează în smerenie şi în supunere înaintea cuvântului Domnului. Omul cel dintâi, Adam, îşi regăseşte chipul în Fiul Omului, Cuvântul Întrupat şi înţelege că, în spatele întunecării şi necunoaşterii, se află bogăţie de strălucire şi de înţelepciune. Eva cea de demult îşi leapădă mândria şi primeşte cununa netrecătoare a ascultării în Fecioara Maria, redevine maică a celor ce vieţuiesc nu întru deznădejdea morţii, ci întru nădejdea vieţii celei veşnice. Asemenea, întru început, îngerul cel căzut îşi aruncă ispita asupra omului, ducându-l pe aceasta la cădere, pentru ca astăzi Gavriil să se facă vestitor ascultător al începutului răscumpărării lui Adam cel căzut. Ascultători se fac păstorii, ascultător se face dreptul Iosif, ascultători se fac magii, natura întreagă se face ascultătoare întru înţelegerea tainei celei mari a Întrupării.

Şi, într-adevăr, mare este taina aceasta, căci Cel veşnic intră în timp, nu pentru a se lăsa înrobit de el, ci pentru a-l repune pe calea veşniciei. Fiul lui Dumnezeu se face Fiul Omului, Împăratul cel Veşnic se face rob şi suferă până la moarte pentru îndreptarea omului (Filipeni 2,9-11). Maria rămâne Fecioară şi după naştere, Eva cea Nouă, maica nestricăciunii şi mijlocitoare grabnică pentru neamul omenesc aflat în necazuri. Se va micşora în vreun fel dumnezeirea? Nicidecum!

Ci se va arăta tot mai deplin omului, nu întru întunericul de nepătruns al Sinaiului, ci întru lumina cea neîncăpută a mormântului dătător de viaţă. Iată, fraţilor, cât de mare este taina aceasta: izbăvirea neamului omenesc se dobândeşte nu prin puterea armelor, nici prin meşteşugul vorbelor, ci prin smerenie şi ascultare, prin înţelepciune şi dreaptă socotinţă.

Mult încercat popor al lui Dumnezeu,

Cum vom întâmpina taina cea minunată a Întrupării şi începutul mântuirii noastre? Cu tristeţe, cu vorbe de hulă, cu necredinţă şi îndoială, cu ură? Să nu fie! Pe toate acestea le putem dobândi uşor, ni se alipesc de suflet şi de cuget şi, odată aşezate în minte şi în inimă, nu se mai dezlipesc de ele decât cu mare greutate. Este atât de simplu să grăieşti fără rost, să condamni şi să urăşti! Este însă greu să îndrepţi greşeala făcută, să nu mai judeci, să nu mai pizmuieşti, să nu urăşti. Trăim vremuri în care toate acestea ni se prezintă ca „strategii utile în devenirea personală", dar despre ce devenire vorbim? Cea a conflictului şi a silniciei, a lăcomiei şi falsităţii? Aceasta nu aduce împlinire, ci disperare, pentru că ura şi lăcomia sunt gropi în care lumina cunoştinţei nu mai poate pătrunde. Oare ce s-a întâmplat cu vechea conştiinţă a lumii acesteia? Am beneficiat de pace mai mult ca oricând şi de libertate neîngrădită, însă le-am transformat în război surd şi în libertinaj fără măsură. Ne-am putut bucura de roadele cunoaşterii, totul a devenit la îndemână, însă am transformat cunoaşterea în prilej de sminteală. Nu am dus grija zilei de mâine şi am putut pune pe mesele copiilor noştri tot ceea ce şi-au dorit, însă am uitat să le amintim de hrana sufletului, de bunătate, de cinste, de rugăciune, de

modestie. Munca a devenit prilej de încrâncenare şi de luptă, o veritabilă arenă în care câştigă nu neapărat cel mai bun, ci cel mai abil, mai viclean, mai dispus la compromisuri pentru a-şi atinge propriile ţeluri.

De-am rămâne legaţi de cele ce se întâmplă în vremurile acestea, am cădea, fără îndoială, pradă disperării, însă iată că avem mereu la îndemână o cale de refugiu şi de scăpare, iar aceea este calea credinţei şi a Bisericii. Nu-i de mirare că stăpânul veacului acestuia duce luptă înfricoşătoare şi neîncetată împotriva lor. Credinţa este stâlpul în jurul căruia se clădeşte firea umană. Ea luminează raţiunea, ea întăreşte voinţa, ea oferă adevărata dimensiune a libertăţii. Astăzi, dimpotrivă, ni se repetă cu insistenţă că tot ceea ce este legat de credinţă este învechit, potrivnic raţiunii şi dezvoltării, demn de tot dispreţul, ba chiar condamnabil atunci când îndrăzneşte să se împotrivească duhului acestuia de ură şi dezbinare.

Ce vom face, oare, în astfel de împrejurări? Mai întâi, fraţilor, se cuvine să rămânem solidari, împreună în rugăciune şi în lucrare duhovnicească. Rugăciunea să ne fie rugăciune, cu plecare smerită a genunchilor şi cu lacrimi. Să fie însoţită de dragoste vie şi de compasiune pentru cel aflat în nevoi, căci altfel nu va fi decât un amestec de „vorbe goale, ce din coadă au să sune", vorba poetului. Nu-i loc de dispută şi ceartă în momentele acestea şi de aceea Vă îndemn să lăsaţi la o parte tot ce Vă dezbină şi să căutaţi ceea ce Vă strânge laolaltă. Apoi, Dumnezeiasca Liturghie să nu înceteze a se sluji în altarele bisericilor şi mănăstirilor, pentru că mult ajutor vom dobândi în primejdiile ce ne pun la încercare viaţa şi credinţa. Să ne amintim, de asemenea, de pildele

de vieţuire creştinească pe care ni le oferă istoria mai veche sau mai nouă. Şi mai ales istoria aceasta recentă, chipurile luminoase care au marcat-o să ne fie mereu modele de urmat. Nu ne putem socoti singuri şi neajutoraţi, câtă vreme avem înainte modele mărturisitorilor din temniţele comuniste, pe acelea ale părinţilor nevoitori, ale sfinţiţilor ierarhi care au pus mai presus de toate iubirea de Biserică şi de ţară, ale oamenilor simpli pentru lume, dar bogaţi întru Hristos, ce s-au făcut vase alese ale Duhului Sfânt. De-i vom nesocoti, de vom trece cu vederea mărturisirea lor, nu vom avea cuvânt de îndreptăţire înaintea lui Hristos – Judecător cel Drept şi Nemitarnic.

Iubiți credincioşi,

nul pe care îl încheiem a fost pentru noi românii, şi pentru întreaga lume un an de mari încercări şi prefaceri. Un an în care am putut însă vedea atât de limpede cât de strânsă ne este existența de milostivirea lui Dumnezeu. Şi din bucurii, dar şi din necazuri şi suferințe se cuvine să învățăm a desluşi şi împlini voia lui Dumnezeu în viața noastră. Încercările care vin asupra omului nu au alt scop decât de a-l rechema şi de a-l reîntoarce pe acesta, prin căință la bucuria părtăşiei de pace şi iubire cu Dumnezeu. Prin sfinții slujitori,bisericile şi mănăstirile s-au aflat lângă cei aflați în suferință şi aşa va fi totdeauna pentru că aceasta este lucrarea cea sfântă a Bisericii.

După aproape doi ani în care am văzut cele mai multe dintre fețele bolii cu care se confruntă întreaga omenire, putem vorbi cu temei despre cele ce avem de lucrat împotriva ei. De vom privi cu luare aminte, îi vom putea afla nu doar

cursul, ci şi urmările pe care le produce în ființa noastră. Cu cât durerea şi slăbiciunea vor înainta, neputința îşi va face şi ea sălaş în inimile noastre şi ne va îndemna să rostim cuvinte de nerostit, dorind ca astfel să ne prindă cu totul în mrejele ei. Atunci, doar credința va fi cea care ne va izbăvi dintr-o asemenea cădere, căci doar prin credință vom înțelege că nu moartea şi suferința ne au în stăpânire, ci noi le suntem biruitori, întru Hristos Domnul. Nu aceasta este, oare, învățătura pe care este temeluită viața noastră în Biserică? Murim împreună cu Hristos şi înviem împreună cu El, ca făpturi noi şi fii preaiubiți ai Părintelui Ceresc. Biruința lui Hristos nu este vremelnică, ci veşnică; nu aduce robie, ci dezrobeşte; nu ne umple de tulburare, ci ne dăruieşte nădejde.

Drept-măritori creştini,

Venirea Fiului lui Dumnezeu la noi s-a petrecut în cea mai adâncă tăcere şi în cel mai ascuns lăcaş. Înțelesul acestui fapt ni-l desluşeşte Sfântul Ioan Gură de Aur, care scrie: „Cel Unul-Născut mai înainte de veci, Cel de nepipăit, Cel curat, Cel netrupesc a intrat în trupul meu cel văzut şi stricăcios. Pentru ce? Pentru ca fiind văzut să mă învețe, şi învățându-mă să mă povățuiască spre ceea ce nu se vede. Pentru că oamenii dau mai multă crezare ochiului decât auzului, pentru că pun la îndoială ce nu văd, de aceea a îndurat ca să-L vedem cu trupul, ca să risipească îndoiala”.[1]

Să ne bucurăm, aşadar, de acest mare praznic, fiecare după vrednicie, şi să-L întâmpinăm pe Hristos Cel ce s-a

1 Sf. Ioan Gură de Aur, *Predici la sărbători împărăteşti şi cuvântări de laudă la sfinți*, traducere de Pr. Dumitru Fecioru, introducere de Ierom. Policarp Pârvuloiu, Ed. Basilica, Bucureşti, 2015, p.51

născut din Fecioara şi cu oamenii împreună a vieţuit, căci prin naşterea Sa cea mai presus de fire şi de cuget, prin pogorârea Duhului Sfânt, Fiul cel Veşnic al Tatălui ceresc Se înrudeşte cu fiecare dintre noi, înrudindu-ne pe toţi cu Dumnezeu. În ieslea din Betleem, Dumnezeu se face om pentru ca omul să devină Dumnezeu, precum ne învaţă Sfântul Atanasie cel Mare. Creatorul ni se arată în chipul creaturii, fiind Cuvântul creator, Stăpânul devine rob pentru a ne elibera pe noi din robia păcatului şi a morţii. Naşterea Domnului nu a fost doar mântuitoare, ci şi minunată!

Aceste gânduri şi îndemnuri punându-vi-le la inimă, cu părintească dragoste Vă doresc să prăznuiţi plini de har Sfintele Sărbători ale Naşterii Domnului, Anului Nou şi Bobotezei cu pace, sănătate şi alese bucurii, potrivit datinii străbune.

Împărtăşindu-Vă părintească binecuvântare, rog pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos, Domnul vieţii şi al păcii, să Vă dăruiască toate cele de folos, bucurându-Vă de aceste sărbători întru mulţi ani!

Al Vostru părinte duhovnicesc, de tot binele voitor şi pururea către Domnul fierbinte rugător,

†AMBROZIE

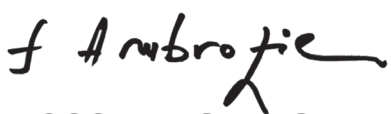

EPISCOPUL GIURGIULUI

Vă doresc să prăznuiți
sfintele sărbători ale Nașterii Domnului,
Anului Nou să îl întâmpinați cu pace, bucurie
și alte bucurii, potrivit datinilor străbune.
Rugăm pe Mântuitorul nostru
Iisus Hristos, Domnul vieții și al Păcii,
să vă dăruiască toate cele de folos,
bucurându-vă de aceste sărbători.
Încă mulți și fericiți ani!

Cu aleasă prețuire,
† Ambrozie
Episcopul Giurgiului
Nașterea Domnului – 2021

Dată în reședința Noastră Episcopală din Giurgiu la Praznicul Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos, în anul mântuirii 2021

© 2021 Episcopia Giurgiului

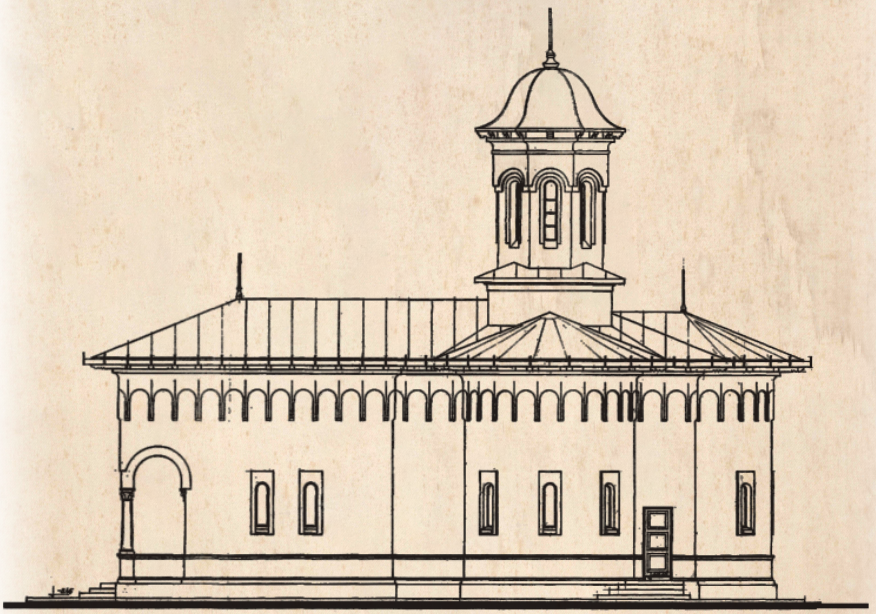

Biserica Schitului Varlaam

Loc. Varlaam, Com. Adunații Copăceni, Jud. Giurgiu

e-mail: centrulvarlaam@gmail.com

Cont: IBAN RO21INGB0000999909148118
CUI: 41015157